

GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC VÀ CAO ĐẲNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH NINH BÌNH TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

TS. Phan Thị Hồng Duyên
Trường Đại học Hoa Lư

Đạo đức, lối sống là một trong những giá trị tinh thần phổ quát (Chân - Thiện - Mỹ) mà nhân loại hướng tới và là một bộ phận trọng yếu của đời sống tinh thần xã hội. Sự phát triển đạo đức, lối sống là biểu hiện trình độ và sự tiến bộ mang tính nhân văn trong nền văn hóa tinh thần của dân tộc và nhân loại. Việc giáo dục đạo đức, lối sống cho con người nói chung, sinh viên nói riêng giữ một vị trí rất quan trọng trong giáo dục con người toàn diện.

Sinh viên Đại học Hoa Lư xung kích, tình nguyện vì cuộc sống cộng đồng

Sinh viên là một bộ phận quan trọng của dân tộc, nguồn nhân lực chính yếu, cơ bản trong tương lai đất nước. Cùng với chủ trương phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, mở rộng quan hệ quốc tế trong xu thế toàn cầu hoá, đạo đức, lối sống của sinh viên Việt Nam đang có nhiều biến đổi. Sự tác động của quá trình phát triển kinh tế thị trường và đẩy mạnh công nghiệp

hoá, hiện đại hoá đã làm cho các cá nhân, các nhóm xã hội năng động, cởi mở và giàu khả năng thích nghi với những biến đổi của môi trường trong nước và quốc tế. Giao lưu quốc tế ngày càng mở rộng đã và đang tạo điều kiện cho sinh viên tiếp thu các giá trị tốt đẹp từ lối sống của các quốc gia, dân tộc khác để bổ sung và không ngừng hoàn thiện nhân cách, lối sống của mình.

Tuy nhiên, những mặt trái của nền kinh tế thị trường và quá trình toàn cầu hóa

đã có ảnh hưởng tiêu cực đến đạo đức, lối sống của một bộ phận không nhỏ sinh viên, làm thay đổi quan niệm của họ về các giá trị truyền thống của dân tộc. Những hiện tượng tiêu cực trong đời sống đạo đức, lối sống xã hội, tội phạm ngày càng gia tăng, đặc biệt ở lứa tuổi thanh thiếu niên, sinh viên đang là mối quan tâm của toàn xã hội... Vì vậy, Đảng và Nhà nước, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành nhiều quyết định, quy chế về công tác giáo dục phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống cho sinh viên.

Trong những năm qua, kết quả hoạt động giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên các trường đại học và cao đẳng trên địa bàn tỉnh Ninh Bình đã góp phần quan trọng trong việc định hướng lý tưởng sống, xây dựng động cơ học tập đúng đắn, rèn luyện ý chí, niềm tin, phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống người sinh viên, cũng như góp phần nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo của nhà trường. Tuy nhiên, hoạt động giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên vẫn còn bộc lộ một số hạn chế, bất cập. Thực tế vẫn còn một số sinh viên nhận thức lệch lạc về mục đích, lý tưởng sống, về các giá văn hóa, đạo đức, lối sống truyền thống dân tộc; một số sinh viên biểu hiện suy thoái về phẩm chất đạo đức, lối sống, thiếu trung thực trong thi cử, tự do vô kỷ luật, ứng xử thiếu văn hóa, làm ảnh hưởng đến quá trình giáo dục, đào tạo của nhà trường cũng như việc hình thành nhân cách mỗi sinh viên.

Bên cạnh đó, công cuộc đổi mới đất nước hiện nay đã đặt ra yêu cầu mới đối với công tác giáo dục - đào tạo sinh viên, những cán bộ tương lai

của nước nhà là phải vừa có tài, vừa có đức. Điều đó đòi hỏi phải đẩy mạnh hơn nữa hoạt động giáo dục đạo đức, lối sống nhằm bồi dưỡng bản lĩnh chính trị vững vàng, nâng cao năng lực công tác để phát triển, hoàn thiện nhân cách sinh viên.

Mặt khác, do đặc điểm tâm sinh lý đặc thù và còn thiếu kinh nghiệm sống, bản lĩnh chính trị chưa thật sự vững vàng, sinh viên là tầng lớp rất nhạy cảm, dễ bị cuốn hút bởi cái lạ, cái mới, nên dễ rơi vào cạm bẫy của cái xấu, cái phản giá trị từ những tác động bên ngoài. Vì vậy, trong cuộc sống họ thường gặp khó khăn trong việc định hướng tư tưởng, phân biệt giữa cái tốt và cái xấu. Để giúp sinh viên có bản lĩnh chính trị vững vàng, giúp họ có “sức đề kháng” trước những tác động tiêu cực của nền kinh tế thị trường và xu thế mở cửa, hội nhập, Trường Đại học Hoa Lư đã được Sở Khoa học và Công nghệ Ninh Bình cho phép tiến hành nghiên cứu đề tài “*Giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên các trường đại học và cao đẳng trên địa bàn tỉnh Ninh Bình trong giai đoạn hiện nay*”.

Những kết quả nghiên cứu đã đạt được:

1. Từ phía chủ thể giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên:

Một là: Giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên gắn kết với chương trình, kế hoạch đào tạo của nhà trường:

Những năm qua, các trường đại học và cao đẳng trên địa bàn tỉnh Ninh Bình đã có sự vận dụng linh hoạt bằng nhiều hình thức, biện pháp để tiến hành giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên. Hầu hết ở các trường, Đảng ủy có nghị quyết, Ban Giám hiệu có sự chỉ đạo, lãnh đạo công tác thanh niên sinh viên, công tác giáo dục chính trị, tư tưởng và giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên. Việc tổ chức “Tuần sinh hoạt

công dân - sinh viên” vào đầu năm học luôn được coi trọng. Thực tế ở các trường đại học và cao đẳng trên địa bàn tỉnh Ninh Bình hiện nay cho thấy, đạo đức không phải là một môn học riêng và tất cả sinh viên được học.

Song nội dung giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên luôn được coi trọng và thực hiện bằng nhiều hoạt động, trong đó được giáo dục tích hợp qua các môn học khác nhau như Những nguyên lý cơ bản của Chủ nghĩa Mác - Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh, Pháp luật đại cương và môn số môn Lịch sử, Văn học, Cơ sở văn hóa, Tiếng Việt, Địa lý, Đạo đức, Mỹ học... tùy theo các chuyên ngành cụ thể. Hàng năm, các trường tổ chức đối thoại trực tiếp giữa đại biểu sinh viên với Ban Giám hiệu, các phòng, ban chức năng nhằm phát huy dân chủ trong sinh viên.

Hai là: Công tác lãnh đạo, quản lý và phối hợp các lực lượng trong nhà trường đối với việc giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên. Ở các trường đại học và cao đẳng trên địa bàn tỉnh Ninh Bình, việc giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên nhìn chung đã được các lực lượng quan tâm. Các phòng, khoa, bộ môn đã căn cứ vào chức năng, nhiệm vụ, đặc điểm cụ thể của đơn vị, để có chủ trương, biện pháp lãnh đạo sát hợp nhằm nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên.

Ba là: Giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên thông qua biện pháp, hình thức tổ chức các chương trình - sự kiện:

Trong những năm gần đây, việc giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh

viên các trường đại học và cao đẳng trên địa bàn tỉnh Ninh Bình được thực hiện thông qua các hoạt động thông tin, tuyên truyền với nhiều hình thức, đa dạng về nội dung đã huy động đông đảo sinh viên tham gia. Hàng năm, nhân các ngày lễ lớn, nhà trường, Đoàn thanh niên, Hội sinh viên đều tổ chức các chương trình cắm trại, liên hoan, hội diễn, giao lưu văn hoá, văn nghệ, tổ chức gala sinh viên, hội thi tài năng sinh viên, sinh viên với văn hóa giao thông.

Tổ chức các buổi sinh hoạt ngoại khóa, nói chuyện về “Xây dựng văn hóa ứng xử trong học đường”, diễn đàn “Sinh viên sống đẹp”, “Sức khỏe sinh sản”, “Hình thành thói quen tốt trong sinh viên”, xây dựng lối sống lành mạnh, ứng xử văn minh, ý thức chấp hành pháp luật, kỷ luật của sinh viên. Tổ chức cho sinh viên tìm hiểu về Đoàn thanh niên, về biển đảo, kể chuyện tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh, tìm hiểu luật giao thông đường bộ.

Tổ chức các diễn đàn “Sinh viên với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc”, “Tuổi trẻ sinh viên tiếp bước các thế hệ cha anh”... Các trường đại học và cao đẳng đã tổ chức việc giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên thông qua các hoạt động như: mùa hè xanh, hiến máu tình nguyện, các hoạt động văn hoá, văn nghệ, thể dục thể thao...

Bốn là: Giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên thông qua tổ chức các phong trào chính trị - xã hội:

Nét bao trùm và nổi bật trong giáo dục đạo đức, lối sống truyền thống cho sinh viên phải kể đến phong trào “Sinh viên tình nguyện”. Các hoạt động được triển khai ở nhiều nội dung, như: giáo dục truyền thống, tuyên truyền văn hóa, tổ chức các lớp xóa mù chữ, tập huấn Internet, quyên góp tiền ủng hộ người

nghèo, đồng bào bị bão lụt, chấn âm mùa đông, bảo vệ môi trường, tuyên truyền chủ quyền biển đảo, an toàn giao thông... Trong các buổi sinh hoạt tập thể, đối thoại trực tiếp giữa lãnh đạo nhà trường với đại diện sinh viên, cán bộ Đoàn với sinh viên, sinh viên được dân chủ trình bày nguyện vọng, quan điểm nhận thức của mình, đồng thời, họ cũng giúp nhau lý giải, phê phán, khắc phục những lệch lạc cả trong nhận thức và hành vi, sống đoàn kết, gần gũi, quan tâm giúp đỡ nhau hơn. Các cuộc thi tìm hiểu về Đảng, Bác Hồ, về truyền thống của Đoàn, về pháp luật an toàn giao thông, tìm hiểu lịch sử quan hệ đặc biệt Việt Nam - Lào đã được đoàn viên tham gia tích cực.

2. Từ phía sinh viên (đối tượng giáo dục):

Một là: Nhận thức của sinh viên về đạo đức, lối sống. Tìm hiểu nhận thức của sinh viên về đạo đức, lối sống từ nhận thức ban đầu đến hiểu biết về khái niệm. Kết quả điều tra khảo sát cho thấy, hầu hết sinh viên đã hiểu khái niệm về đạo đức, lối sống.

Hai là: Nhận thức của sinh viên về tầm quan trọng của việc giáo dục đạo đức, lối sống. Hầu hết, sinh viên các trường đại học và cao đẳng trên địa bàn tỉnh Ninh Bình đã nhận thức rõ tầm quan trọng của việc giáo dục đạo đức, lối sống.

Ba là: Nhận thức của sinh viên về những nội dung đạo đức, lối sống cần giáo dục cho họ. Điều tra khảo sát tìm hiểu về nhận thức của sinh viên đối với những nội dung đạo đức, lối sống cần giáo dục cho họ. Kết quả cho thấy, hầu hết sinh viên đã quan tâm đến những nội dung đạo đức, lối sống.

Bốn là: Nhận thức của sinh viên về các biện pháp giáo dục đạo đức, lối sống cho họ. Trong các biện pháp mà sinh viên lựa chọn, họ đặc biệt quan tâm đến việc tổ chức các hoạt động giáo dục theo chuyên đề, công tác tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức cho sinh viên về tầm quan trọng của đạo đức, lối sống; tổ chức các hoạt động nhân dịp các ngày lễ, kỷ niệm các sự kiện...

Đề nâng cao hiệu quả giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên các trường đại học và cao đẳng trên địa bàn tỉnh Ninh Bình trong giai đoạn hiện nay cần phải quan tâm tới một số giải pháp sau: một là, nâng cao nhận thức cho sinh viên và các chủ thể giáo dục về vị trí, tầm quan trọng của công tác giáo dục đạo đức, lối sống; hai là, đổi mới nội dung, hình thức và phương pháp tổ chức hoạt động giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên; ba là, tăng cường vai trò pháp luật - cơ sở pháp lý của giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên; bốn là, xây dựng môi trường học tập lành mạnh - tiền đề quan trọng đối với việc giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên; năm là, kết hợp chặt chẽ giữa gia đình, nhà trường và xã hội trong việc giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên; sáu là, phát huy tính chủ động, tích cực, sáng tạo, tự giáo dục, tự rèn luyện đạo đức, lối sống của sinh viên.

Những giải pháp nêu trên cần được thực hiện một cách đồng bộ. Mỗi giải pháp có một vị trí nhất định trong việc giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên, các giải pháp có mối liên hệ tác động qua lại lẫn nhau, hỗ trợ nhau. Thực hiện đồng bộ các giải pháp trên sẽ tạo ra các tác động tích cực, cùng chiều nhằm nâng cao hiệu quả việc giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên các trường đại học và cao đẳng trên địa bàn tỉnh Ninh Bình trong giai đoạn hiện nay./.